

واکاوی مؤلفه‌های بازشناخت اصالت در حفاظت میراث فرهنگی*

سمیه فدائی نژاد^{۱*}، پرستو عشرتی^۲

استادیار دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، ایران.

^۲استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران.

(تاریخ دریافت مقاله: ۹۳/۲/۳۱، تاریخ پذیرش نهایی: ۹۳/۱۱/۲۳)

چکیده

اصالت به مثابه انتقال دهنده ارزش‌ها و بُعد معنایی میراث فرهنگی، مؤلفه‌ای کلیدی در فرآیند حفاظت به شمار می‌آید، که در اسناد بین‌المللی بر ضرورت توسعه چارچوب مفهومی به منظور تعیین معیارهایی ثابت برای ارزیابی آن تأکید ویژه گردیده است. ماهیت کیفی و چند لایه بودن این مفهوم، دستیابی به این چارچوب را با دشواری‌هایی مواجه ساخته است که تأثیر آن را می‌توان در فرآیند بازشناخت و ارزیابی اصالت میراث در بسترهای مختلف مشاهده نمود. از این رو، مقاله حاضر از طریق بازخوانی و واکاوی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی از یک سو و دیدگاه‌های صاحب‌نظران از دیگر سو، با بهره‌گیری از روش تحقیق کیفی و راهبرد تحلیل محتوا، در پی دست‌یافتن به سطحی از شناخت و تعیین وجوه و ابعاد اصلی اصالت به عنوان پایه‌ای در راستای توسعه چارچوب مفهومی آن می‌باشد؛ بررسی سیر تحول میراث از مقیاس خرد به کلان، از مفهومی تک‌بعدی به چندبعدی، از کالبد محور به معنا محور، از ملموس به ناملموس و از ثابت به متغیر، پنج مؤلفه اصلی را برای بازشناخت مفهوم اصالت آشکار می‌سازد که در این مقاله به صورت دو جنبه‌ی "ملموس" و "ناملموس" و سه بُعد "ثبات"، "تداوم" و "تغییر" به عنوان پایه‌های چارچوب مفهومی اصالت معرفی می‌گردد.

واژه‌های کلیدی

اصالت، ثبات، تداوم، تغییر، ملموس، ناملموس.

*این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان "توسعه چارچوب مفهومی حفاظت میراث فرهنگی - تاریخی با تأکید بر بازنشاسی مؤلفه‌های اصالت و یکپارچگی" به شماره ۲۹۹۳۱/۱/۰۱، معاونت پژوهشی پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران می‌باشد که با استفاده از اعتبارات پژوهشی دانشگاه تهران انجام شده است.

** نویسنده مسئول: تلفکس: ۰۲۱-۶۶۴۰۹۶۹۶، E-mail: sarafadaei@ut.ac.ir

مقدمه

از طریق تعیین مؤلفه‌های مؤثر در بازشناخت مفهوم اصالت، بر اساس واکاوی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و تحلیل دیدگاه‌های صاحب‌نظران را پی می‌گیرد. در این راستا، مقاله حاضر با بازخوانی و واکاوی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و نظریه‌های مرتبط با مفهوم اصالت در حوزه میراث فرهنگی آغاز و سپس به تعیین جنبه‌ها و ابعاد تبیین‌کننده مفهوم اصالت می‌پردازد. از این رو، روش تحقیق بر مبنای محتوای سؤال تحقیق و نیل به هدف، از نوع کیفی برگزیده می‌شود و با بهره‌گیری از راهبرد استدلال منطقی و تکنیک «تحلیل محتوا» و «استنتاج منطقی» تلاش دارد تا ضمن بازخوانی و دسته‌بندی اسناد بین‌المللی و نظریه‌ها، به واکاوی محتوایی آنها بپردازد و در نتیجه با تعیین مؤلفه‌های مؤثر در بازشناخت مفهوم اصالت بستری را برای تدوین چارچوب مفهومی اصالت در میراث فرهنگی فراهم آورد. همچنین از تکنیک‌های مطالعه و مشاهده اسنادی با استناد به مطالب مندرج در کتب، مقالات و اسناد معتبر به عنوان ابزارهای تحقیق استفاده شده است.

«حفاظت از اصالت میراث غایت مطلوب کارهای حفاظتی می‌باشد، همچنین به دلیل آگاهی از تهدید اصالت، شناسایی و تبیین مفهوم اصالت و ارزیابی آن در بستر گونه‌های مختلف میراثی ضروری به نظر می‌رسد» (Araoz, 2008, 36). از این رو، در طول دهه ۱۹۹۰ میلادی، تعدادی از نشست‌های تخصصی موضوع اصالت در میراث فرهنگی را مورد توجه قرار دادند. از آن جمله می‌توان به نشست برگن در سال ۱۹۹۴ میلادی اشاره نمود که زمینه لازم را برای نشست نارا در همان سال فراهم کرد؛ سپس در کشورهای متعددی از جمله سن آنتونیو در سال ۱۹۹۶ میلادی موضوع اصالت مورد توجه قرار گرفت و در ادامه «سند نارا که با راهنمای عملیاتی کنوانسیون میراث فرهنگی و طبیعی جهان سال ۲۰۰۵ میلادی یکپارچه گردید، زمینه عملی را برای بررسی اصالت آثار به منظور ثبت در فهرست میراث جهانی فراهم نمود» (Rossler, 2008, 48).

این مقاله در رابطه با تعیین مؤلفه‌های بازشناخت اصالت در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی سؤال اصلی خود را طرح می‌سازد و هدف اصلی زمینه‌سازی به منظور توسعه‌ی چارچوب مفهومی

۱- بازخوانی و واکاوی مفهوم اصالت از دیدگاه اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی

۱۹۷۸ م چهار معیار «طرح»، «مواد و مصالح»، «فن ساخت» و «زمینه» را برای ارزیابی اصالت ساختارهای میراثی معرفی نمود. در آن زمان دستورالعمل‌های محدودی به منظور احراز آزمون اصالت برای کاندید نمودن آثار در فهرست میراث جهانی وجود داشت که غالباً بر بُعد ملموس اصالت اشاره داشتند تا ناملموس. اهمیت کاربرد معیار اصالت به منظور هدایت تصمیمات پس از فرآیند ثبت را می‌توان برای نخستین بار در رهنمودهای مدیریتی یونسکو و فیلدن برای سایت‌های میراث جهانی (۱۹۹۳) تحت عنوان «اصالت و درمان» یافت نمود. در طول دهه ۱۹۹۰ میلادی، تعدادی از نشست‌های تخصصی، موضوع اصالت را در حوزه میراث فرهنگی - تاریخی مورد توجه قرار دادند. از آن جمله می‌توان به نشست برگن در سال ۱۹۹۴ میلادی اشاره نمود که زمینه لازم را برای نشست نارا در همان سال فراهم نمود. به تدریج منشور نارا (۱۹۹۴ م) مفاهیم «تنوع فرهنگی» و «فرهنگ بومی» جوامع را در دنیایی که فرهنگ‌های متنوع در حال جهانی شدن است مورد توجه قرار می‌دهد و بر اهمیت «ارزش‌های فرهنگی - اجتماعی» بستر به مثابه معیاری کلیدی در تبیین مفهوم اصالت و فرآیند حفاظت صحنه می‌گذارد. منشور نارا برای نخستین بار اهمیت ابعاد معنایی، ناملموس و تداعی‌کننده میراث را مورد توجه قرار می‌دهد. از این رو، مبتنی بر سند نارا مفهوم اصالت از جنبه ملموس به سوی ناملموس گسترش یافت. به علاوه، سند نارا با تأکید بر ویژگی‌های فرهنگ بومی و

به دنبال توسعه و تغییرات کمی و کیفی جوامع که سبب تغییرات اساسی در محیط‌های تاریخی گردیده‌اند، مفهوم اصالت و حفظ آنها در راستای برقراری تعادل میان رویکردهای حفاظت و توسعه مورد توجه واقع شده است. توسعه‌های جدید به هر میزان که با جوهره و اصالت میراث همخوانی و سازگاری بیشتری داشته باشند در تعادل و یکپارچگی بیشتر با حفاظت خواهند بود و اثر میراثی اصیل‌تر و منسجم‌تر می‌گردد. به عبارتی ارزش‌های ملموس و ناملموس میراث بیشترین نمود و پویایی را در ابعاد صوری خواهند داشت، این پویایی، نشانگر بُعد تغییر می‌باشد و با انسجام بیشتری در گذر زمان پایا می‌گردند و تداوم می‌یابند. واکاوی محتوای اسناد بین‌المللی بیانگر نوعی توافق بین‌المللی پیرامون اهمیت مفهوم اصالت در فرآیند حفاظت مکان‌های میراثی می‌باشد. بازخوانی این اسناد نشان می‌دهد مفهوم اصالت از نقطه آغاز با نگرشی صرفاً کالبدی آغاز شده است و در اسناد اولیه بیشتر بر حفظ اصالت مواد و مصالح و ابعاد کالبدی میراث تأکید داشته است، شاهد این مدعی بخشی از مفاد منشور ونیز (۱۹۶۴) است که از اهمیت «ارزش‌های تاریخی» با عنوان اصالت یاد نموده است. اما واقعیت این است که ارزش‌های تاریخی، اشاره به یکی از وجوه اصالت دارد و برای شناخت ابعاد گوناگون دیگر، باید لایه‌های اطلاعاتی مختلفی به دست آورد. از آن زمان به بعد مباحث متعددی پیرامون مفهوم اصالت مطرح شده است؛ کمیته میراث جهانی در سال

منصور انتقال اهمیت معنای فرهنگی مکان تعریف نمود. تا پیش از آن مفهوم اصالت به چهار پارامتر اشاره داشت: طراحی^۲، مواد و مصالح^۳، مهارت‌های استادکارانه^۴ و بستر^۵ (زمینه). مؤلفه‌های ذکر شده اساساً به بُعد ملموس و مادی میراث اشاره دارند. بر این اساس معیارهای مطرح شده به منظور ارزیابی اصالت در کنوانسیون میراث جهانی سال ۲۰۰۵ نشانگر سیر تکاملی به سوی جنبه‌های ناملموس می‌باشند. از این رو، «سند نارا پیرامون اصالت که با دستورالعمل‌های عملیاتی سال ۲۰۰۵ م یکپارچه می‌شود، پایه‌ای عملی را برای بررسی و آزمون اصالت دارایی‌های فرهنگی به منظور ثبت در فهرست میراث جهانی پیشنهاد می‌کند» (Rossler, 2009, 48).

در سال‌های اخیر برخی از اسناد منتشره از جمله منشور ایکوموس (۲۰۰۸)، با تکوین مفهوم اصالت در فرآیند حفاظت و مورد تأکید قرار دادن مفاهیم روح و معنای مکان، حوزه شمول میراث را نیز به حوزه «مسیرهای فرهنگی» گسترش داده است. تأکید بر مفهوم «مسیرهای فرهنگی» بیانگر توجه به ابعاد ناملموس و معنایی میراث است، از این رو می‌توان نتیجه گرفت در سال‌های اخیر، مفهوم اصالت فراتر از جنبه‌های ملموس میراث حرکت نموده و به مثابه ساختارهایی اجتماعی و ناملموس مطرح گردیده است و موضوع توجه به تغییر در کنار ثبات و تداوم آن در گذر زمان مورد تأکید قرار گرفته است، همچنین حوزه شمول میراث از بناهای منفرد و مونومان‌ها به مجموعه‌های معماری و شهری، شهرهای تاریخی و در دهه‌های اخیر به حوزه منظرهای فرهنگی تعمیم و گسترش یافته است. اسناد و بیانیه‌های بین‌المللی مانند سند نارا پیرامون اصالت و بعد از آن بیانیه سن‌آنتونیو پویایی ذاتی منظرهای فرهنگی را مورد تصدیق قرار داده‌اند و دستورالعمل‌هایی را در راستای رویکردهای نوین به مفهوم اصالت فراهم نموده‌اند؛ این دستورالعمل‌ها شامل «تدابیری به منظور مدیریت تغییرات در گذر زمان هستند که به واسطه تصمیمات متنوع تصمیم‌سازان در بسترهای اجتماعی گوناگون شکل گرفته‌اند» (Mitchell, 2008, 26).

۲- بازخوانی و واکاوی مفهوم اصالت از دیدگاه نظریه‌پردازان

در طول قرن‌ها، فیلسوفان پیرامون مفاهیمی از جمله، تداوم، تغییر و مفهوم حقیقت، بحث نموده‌اند. همه این مفاهیم به منظور درک مفهوم اصالت با هم مرتبط هستند (Jokileht, 2006, 2). مفهوم اصالت با مفاهیم تداوم، تغییر و حقیقت در ارتباط است، اصالت ضمن آن که به حقیقی بودن آن چیز اشاره دارد به تداوم آن چه که موجب اصالت اثر می‌گردد و همچنین تغییر در چارچوب تعیین شده از سوی ذات اصلی اثر نیز اشاره دارد؛ حدود تعیین شده از سوی ماهیت و ذات اثر، بر مبنای فلسفه اسلامی ملاصدرا با عنوان جوهر یاد شده است.

تنوع فرهنگی جوامع ضمن توجه به ابعاد ثبات و تداوم، بر بُعد تغییر مفهوم اصالت بواسطه تأکید بر تنوع فرهنگی جوامع در بسترها و دوره‌های زمانی مختلف صحنه گذارد.

اصالت از منشور ونیز تا نارا، از مفهومی کالبدمحور و تک‌لایه به مفهومی کالبد - معنایمحور و چند لایه تغییر محتوا داد، این تغییر خود نشان از طبیعت پویای اصالت در گذر زمان دارد و بیانگر بُعد تغییر در اصالت است. «کنفرانس نارا ضرورت توسعه چارچوب مفهومی که به دنبال توسعه معیارهایی ثابت برای ارزیابی اصالت باشد را مطرح نمود و اهمیت صراحت ارتباط بین ارزش‌های میراث و اصالت را تقویت نمود» (Mitchell, 2008, 27). در ادامه در سایر کشورها از جمله سن‌آنتونیو در سال ۱۹۹۶ میلادی کمیته ملی ایکوموس ایالات متحده پیرامون مفهوم اصالت و پویایی منظرهای فرهنگی مواردی را مطرح نمود. «بیانیه‌ی سن‌آنتونیو با توجه گسترده به ارزش‌ها، اصالت را از هفت دیدگاه مختلف مورد حمایت قرار می‌دهد که همه‌ی موارد در زمینه‌ی منظر شهری تاریخی نیز کاربردی است: اصالت و هویت، اصالت و تاریخ، اصالت و مصالح، اصالت و ارزش‌های اجتماعی، اصالت در مکان‌های پویا و ایستا، اصالت و پایش و اصالت و اقتصاد» (Araoz, 2009, 37). بر اساس تعریف ارائه شده از سوی آراؤز در رابطه با محتوای بیانیه سن‌آنتونیو، مفهوم اصالت در ارتباط با مفاهیم هویت، تاریخ و ارزش‌های اجتماعی بیشتر به ابعاد ثبات و تداوم اشاره دارد و مفهومی همچون اصالت در مکان‌های پویا بیانگر اهمیت بُعد تغییر در رابطه با اصالت می‌باشد. از این رو، می‌توان شاهد حرکت پیش رونده اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی در تأکید بر جنبه‌های ناملموس در کنار جنبه‌های ملموس و ابعاد تغییر، ثبات و تداوم در کنار هم در سیر تکاملی مفهوم اصالت بود.

از دیگر رویکردهای مؤثر در ارتباط با مفهوم اصالت و توجه به بُعد ناملموس می‌توان به مجمع بین‌المللی صیانت و پاسداری از میراث ناملموس در سال ۲۰۰۳ م و دستورالعمل‌های عملیاتی سال ۲۰۰۵ م کنوانسیون میراث جهانی اشاره نمود؛ «بر مبنای محتوای ارائه شده در مجمع سال ۲۰۰۳ م، میراث ناملموس یا میراث زنده پایه‌ای برای تنوع فرهنگی است و نگهداری و حفاظت از آن ضمانتی برای تداوم خلاقیت به شمار می‌آید» (Mitchell et al, 2009, 27). کنوانسیون میراث ناملموس (۲۰۰۳) با صحنه‌گذاران بر جنبه ناملموس میراث و به واسطه پایه قرار دادن موضوع تنوع فرهنگی جوامع در دوره‌های زمانی و بسترهای مکانی مختلف نشانگر بُعد تغییر و تداوم می‌باشد. در ادامه کنوانسیون میراث جهانی سال ۲۰۰۵ م معیارهایی پیرامون «آزمون اصالت» در رهنمودهای اجرایی به منظور سنجش مؤلفه اصالت معرفی نمود؛ «این معیارها عبارت است از: ۱- شکل و طراحی ۲- مواد و مصالح ۳- استفاده و عملکرد ۴- سنت‌ها، تکنیک‌ها و سیستم‌های مدیریت ۵- موقعیت قرارگیری و زمینه ۶- زبان و سایر جنبه‌های میراث ناملموس ۷- روح و احساس ۸- سایر فاکتورهای داخلی و خارجی» (UNESCO, 2005, 82). بر مبنای تعریف ارائه شده در رهنمودهای عملیاتی میراث جهانی

در همه بخش‌ها و ویژگی‌های اثر با تمام شاخص‌های اصالت قابل ارزیابی باشند و به عکس برخی نگاه بخشی و جزء نگر نسبت به مفهوم اصالت دارند و آن را نسبی می‌پندارند. از این رو، یافتن روشی یکسان که در همه کشورها به یک صورت مؤلفه اصالت را مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند، شکست خورده است (Stovel, 2007, 30).

سیلوی یو مندس زانچتی^۱ و همکارانش (167-166, 2009) در زمره نظریه‌پردازانی هستند که مفهوم اصالت را در رابطه با شهر از سه جنبه اصلی مورد مذاقه و بررسی قرار داده‌اند: نخست - بُعد فیزیکی و مادی اصالت: شهرها در طول یک دوره طولانی شکل گرفته و تحول و تغییر شکل یافته‌اند. بنابراین، شهرها متشکل از لایه‌های ملموس و لایه‌های خاطره‌ای و ناملموس می‌باشند و شواهدی از اقدامات خلاقانه متفاوت را که در طول زمان دچار تحول و تغییر شکل شده‌اند، به نمایش می‌گذارند؛ این اعمال خلاق در فرم‌های ساخته شده محقق و صورت مادی یافته‌اند. شهرها از نظر ابعاد ملموس متشکل از قطعاتی هستند که بایستی اصیل باشند، بنابراین اصالت کلیت شهر به لحاظ مادی وابسته به اصالت اجزای تشکیل دهنده آن است. «بر اساس نظریه چزار براندی در رابطه با "وحدت بالقوه اثر هنری" همواره تناظر بین اجزاء و کل وجود دارد. از این رو، عملکرد اجزاء به صورت مستقل مدنظر نمی‌باشد بلکه کلیت اثر بایستی قابل فهم باشد» (Brandi, 1963; cited in Zancheti, 2009, 166). فقدان اصالت در برخی از اجزاء یا بازسازی اجزاء به صورت بیگانه با زمینه اصلی می‌توانند نقطه آغاز به خطر انداختن وحدت و کلیت اثر باشند. هر گونه حذف یا تغییر در اجزاء باید به دقت صورت پذیرد زیرا منجر به صدمه رساندن و خدشه وارد نمودن به کلیت شهر و اصالت آن می‌گردد. دوم - بُعد ساختاری^۱: این بُعد، فرآیند شکل‌گیری شهر را در ابعاد مادی مورد بررسی قرار می‌دهد. این بُعد از اصالت به طور کلی مهارت‌ها و فرآیندهایی را مورد مذاقه قرار می‌دهد که: (۱) در گذشته وجود داشته‌اند و تا زمان حال نیز ادامه دارند. در این صورت بیانگر اهمیت بُعد ثبات و تداوم در فرآیندها و مهارت‌های ساخت و شکل‌گیری شهر است که از گذشته تا به امروز تداوم یافته‌اند و بایستی در ارزیابی مفهوم اصالت مورد بررسی قرار گیرند؛ (۲) در گذشته مورد استفاده بوده‌اند و می‌توانند در زمان حال مجدداً مورد استفاده قرار گیرند. این فرآیندها و مهارت‌ها می‌توانند در فواصل زمانی مشخص به صورت بهم پیوسته مشاهده شوند و توالی آنها از گذشته تا به امروز حفظ گردد. به عبارتی این موضوع به بازتولید دوباره یک فرآیند و مهارت مشخص اشاره دارد که می‌توانند در زمان حال از سر گرفته شوند. معنای بازتولید مجدد فرآیند و مهارت، تغییر آنها در طول گذر زمان در عین تداوم آنها می‌باشد. از این رو تغییر ایجاد شده در حدی تعیین می‌گردد که تداوم حفظ گردد. گزینه دوم نیز همانند گزینه نخست ابعاد تغییر و تداوم را به صورت توأمان به منظور ارزیابی اصالت مورد تأکید قرار می‌دهد. سوم - بُعد بیانی^۲: شناخت اصالت از نظر ابعاد مادی

یوکا یوکیلیتو در مقاله ارائه شده (2006, 4) تحت عنوان «ملاحظات پیرامون اصالت و یکپارچگی در چارچوب میراث جهانی»، مبتنی بر تعریف ارائه شده مهدی حجت، مفهوم تاریخ در قرآن را مترادف با مفهوم اصالت آورده است. همان‌گونه که حجت اشاره نموده است، «تاریخ در قرآن با واژگان قصص، حدیث و نبأ آمده است. واژه قصص به معنای در جستجوی واقعیت بودن و یافتن آن است. واژه حدیث به ساخت یک بیانیه جدید، خلاق و بدیع (نوآورانه بودن) اشاره می‌کند. نبأ به معنی اخبار عاری از دروغ می‌باشد که به صورت بی در پی و ادامه‌دار و الهی است» (Hodjat, 1995, 26; cited in Jokilehto, 2006, 4). این معانی متفاوت و مختلف در پیوند با ایده تاریخ در کل به مفهوم اصالت در میراث فرهنگی اشاره دارند؛ حقیقت عاری از انحراف و همچنین به عنوان چیزی جدید و بدیع دلالت بر جنبه حقیقی بودن و بداعت مفهوم اصالت دارند (Jokilehto, 2006). یوکیلیتو در رابطه با تبیین مؤلفه‌های تعیین کننده اصالت در حوزه میراث فرهنگی معتقد است مؤلفه «اصالت‌مندی فرهنگی - اجتماعی بستر» علاوه بر مؤلفه‌های «دگرگونی مواد و مصالح» و «توجه به جنبه خلاقیت در عین تداوم و پیوستگی آن در طول نسل‌های مختلف» در تعیین اصالت اثر مؤثر بوده‌اند (Jokilehto, 2007). از این رو، بر مبنای تعریف ارائه شده توسط یوکیلیتو (۲۰۰۷) مؤلفه‌های مؤثر به منظور ارزیابی مفهوم اصالت در حوزه میراث فرهنگی را می‌توان در سه گروه اصلی دسته بندی نمود؛ طبقه بندی ارائه شده از سوی یوکیلیتو در منابع دیگری همچون استول (۲۰۰۷) مورد تأکید قرار گرفته است: ۱- «اصالت‌مندی تاریخی - اسنادی»؛^۲ ۲- «ارزش هنری و جنبه خلاقیت»؛^۳ ۳- «شناسایی ارزش‌های فرهنگی - اجتماعی بستر».^۴ استول از دیگر نظریه‌پردازان حوزه حفاظت میراث فرهنگی، به منظور تحلیل و ارزیابی مفهوم اصالت دو نوع رویکرد اصلی را معرفی نموده است: «نخست، اصالت در ارتباط با همه ویژگی‌های ممکن مورد بررسی قرار گیرد؛ دوم، اصالت در رابطه با مجموعه‌ای از ویژگی‌های انتخاب شده اثر مورد بررسی قرار گیرد» (Stovel, 2007, 29). هر چند که اختلاف نظرهایی میان صاحب‌نظران در این زمینه وجود دارد لیکن برخی از آنها همچون ناتالی دوشکینا (۱۹۹۵)^۵ به منظور حل این مشکل روشی فی ما بین را انتخاب نموده است که بین ارزیابی همه جانبه با ارزیابی جزئی نگر ارتباط برقرار نموده است. البته به طور دقیق مشخص نیست که باید همه ویژگی‌هایی که حامل اصالت اثر هستند مورد بررسی قرار گیرند یا برخورد به صورت گزینشی باشد، این موضوع بیانگر نسبییت مفهوم اصالت در بسترهای فرهنگی گوناگون است. بر این اساس ممکن است کلیه ویژگی‌های اثر و کلیت آن نشانگر اصالت اثر نباشند و به صورت بخشی بیانگر این مفهوم باشند نه کل یکپارچه و هر یک از اجزاء نیز ممکن است حامل بخشی از شاخص‌های اصالت باشند نه همه آنها - از این رو، اصالت مفهومی نسبی تلقی می‌گردد نه مطلق - در حالی که برخی از کشورها اصالت را به صورت مفهومی مطلق می‌پندارند که باید

در بستر قرارگیری‌شان در گذر زمان تأکید دارند. منظور از فرهنگ و سنت‌های زنده مواردی است که در گذر زمان تداوم یافته‌اند و دائماً با توجه به شرایط مکانی و زمانی هر دوره تغییر و به بازتولید خود پرداخته‌اند. بنابراین ابعاد تداوم و تغییر و جنبه‌ی ناملموس به همراه جنبه‌ی ملموس از دیدگاه اندرو و باگی در ارزیابی مفهوم اصالت مورد توجه قرار گرفته‌اند. از دیگر نظریه‌پردازان مرتبط با موضوع اصالت در حوزه میراث فرهنگی می‌توان به گوستاو آرائوز^{۱۳} اشاره نمود. وی مبتنی بر مفاد بیانیه سن آنتونیو، اصالت را در رابطه با منظر شهری تاریخی از هفت دیدگاه مورد بررسی قرار می‌دهد: «اصالت و هویت، اصالت و تاریخ، اصالت و مصالح، اصالت و ارزش‌های اجتماعی، اصالت در مکان‌های پویا و ایستا، اصالت و مدیریت، اصالت و اقتصاد» (Araoz, 2008, 37). به طور کلی آرائوز مفهوم اصالت در منظر شهری تاریخی را بر اساس دو جنبه اصلی ملموس و ناملموس دسته‌بندی می‌نماید. از دیدگاه وی «موضوع حفاظت میراث در بستر فرهنگی غرب توجهی ویژه به مؤلفه‌های مادی مکان به عنوان مخزن اهمیت معنایی مکان دارد. از این رو، اکثر نظریه‌های حفاظتی و ابزارهای محافظتی منتج از آنها عمیقاً در این فرض ریشه دارد. به این دلیل، اصالت یک مکان به مؤلفه‌های مواد، طراحی، مهارت‌های استادکارانه و بستر مرتبط بوده است» (Araoz, 2008, 36). بررسی دیدگاه آرائوز پیرامون اصالت بیانگر توجه به جنبه ناملموس و ملموس به صورت توأمان و ابعاد تغییر و تداوم در عین ثبات در حوزه میراث فرهنگی خصوصاً منظر شهری تاریخی است. مکتب‌داری راسلر نیز مفهوم اصالت در قلمرو منظر فرهنگی را با تأکید بر نقش توأمان مؤلفه‌های اصالت و یکپارچگی تبیین می‌نماید. راسلر با مطرح نمودن مفهوم «اصالت پیش‌رونده»^{۱۴} امکان برخی از تغییرات و اصلاحات خاص را در عین حفظ فرم‌های اصلی میراث توجیه می‌نماید (Rossler, 2008, 48). از این رو، راسلر با طرح مفهوم اصالت پیش‌رونده، ابعاد تغییر و تداوم را به صورت توأمان مد نظر قرار می‌دهد و از آن جایی که مفهوم اصالت را در رابطه با منظرهای فرهنگی بیان می‌کند به جنبه‌های ناملموس و ملموس که در منظرهای فرهنگی نیز مورد توجه است، اشاره دارد. نورا میتچل (۲۰۰۸) رابطه اصالت و منظر فرهنگی را به واسطه شکل‌گیری منظر فرهنگی در چارچوب زمانی طولانی مدت نیازمند پایداری و تعهدات نسل‌های متوالی در صیانت و حفاظت از این آثار می‌داند. این موضوع بیانگر اهمیت بُعد تغییر و تداوم در تبیین مفهوم اصالت در منظرهای فرهنگی است. نورا میتچل به منظور سنجش و حفظ اصالت منظرهای فرهنگی چارچوبی پیشنهاد نموده است که ضمن «تصدیق اصالت فرآیندهایی که در خدمت حفظ تداوم شخصیت منظر و ارزش‌های ناملموس آن هستند، زمینه را برای رویکردهای نوین به منظور حفظ رابطه مردم با مکان در زمان حال و آینده فراهم می‌نماید» (Mitchell, 2008, 27).

بر اساس چارچوب ارائه شده، تأکید ویژه‌ای بر نقش مفهوم اهمیت معنایی شده است، «اهمیت معنایی به عنوان سنگ محک برای شناسایی ویژگی‌های کلیدی منظر است - ویژگی‌ها

و ساختاری به صورت تنگاتنگی با بُعد بیانی اصالت مرتبط می‌باشد. به عبارتی بُعد بیانی و غیرمادی اصالت با بُعد مادی و یا فرآیند شکل‌گیری شهر در طول زمان مرتبط است. تعاریف و دسته‌بندی‌های ارائه شده توسط زانچتی و همکارانش ضمن تأکید بر جنبه ناملموس در کنار جنبه ملموس، ابعاد تغییر و تداوم را در کنار ثبات در رابطه با تبیین مفهوم اصالت در شهر معرفی نموده‌اند.

ون بالن (۲۰۰۸، ۳۹-۴۰)، از طریق پیشنهاد چارچوبی مفهومی با عنوان *ناراگرید*^{۱۵} مبتنی بر توصیه‌های منشور نارا در راستای کاربردی نمودن مفهوم اصالت گام موثری برداشته است، تا از رهگذر آن بازشناخت ابعاد و جنبه‌های متفاوت ارزش‌های آثار میراثی میسر گردد. کاربرد ناراگرید در سایت‌های مختلف نشانگر آن است که می‌توان این ساختار را با سایر ساختارها و چارچوب‌هایی که برای بازشناخت اصالت در دولت‌های محلی به کار می‌رود ترکیب نموده و به ساختارهایی جدید دست یافت^{۱۶}. بر این اساس ناراگرید می‌تواند به عنوان زمینه‌ای برای بازشناخت ارزش و معنای مکان به کار رود به گونه‌ای که سایر چارچوب‌ها بر آن منطبق گردند (Van Balen, 2008, 43-44). البته این بدان معنا نیست که این روش می‌تواند به عنوان ابزاری کمی به منظور اندازه‌گیری اصالت به کار رود» (Van Balen, 2008, 45). چارچوب پیشنهادی ناراگرید گامی دیگر در راستای توجه به جنبه‌های ناملموس اصالت در کنار جنبه‌های ملموس آن به شمار می‌آید.

اندرو و باگی مفهوم اصالت را در رابطه با منظرهای فرهنگی بومی تبیین نموده‌اند. آنها اصالت را به معنای حفاظت از ذات حقیقی مکان^{۱۷} می‌دانند (Andrew and Buggey, 2008, 67) و تداوم را در مردم، اجتماعات و منظرهای فرهنگی می‌یابند (An-drew and Buggey, 2008, 68). اندرو و باگی ضمن تأکید بر ذات پویای ارزش‌های فرهنگی بسترو منظرهای فرهنگی، اهمیت نقش مردم در رابطه با بستر قرارگیری‌شان را مطرح می‌نمایند. آنها بر این باورند که: «اندازه‌گیری اصالت غالباً نیازمند توجه به بستر فرهنگی، سامانه‌های عقیدتی^{۱۸} مرتبط با آن، مفاهیم مرتبط با سرزمین، زمان و حرکت که موجب ارتقای معنایی منظر فرهنگی می‌گردند، است. اصالت بیش از آن که درباره‌ی مکان باشد، درباره‌ی مردم و فرهنگ‌هاست یعنی سنت‌های زنده‌ای که در طی فعالیت‌های روزمره زندگی بزرگ داشته می‌شوند، تشخیص و ارزش داده می‌شوند» (Andrew and Buggey, 2008, 63). بررسی دیدگاه اندرو و باگی بیانگر نسبییت مفهوم اصالت و اهمیت نقش مردم در رابطه با بستر فرهنگی است که در آن استقرار یافته‌اند، در این رابطه اصالت اسناد و منابع اطلاعاتی مکتوب و شفاهی نقش بسزایی دارند. از این رو، «مداقه در اصالت منظرهای فرهنگی بومی در بستر فرهنگی‌شان نه تنها نیازمند پذیرش این مهم است که سنت‌های شفاهی منابع مورد قبولی از اطلاعات هستند بلکه به مثابه احکامی از ادله در جوامع بومی به شمار می‌آیند» (Andrew and Buggey, 2008, 68). اندرو و باگی در رابطه با مفهوم اصالت بر اهمیت نقش فرهنگ و سنت‌های زنده مردمان

جدول ۱- چارچوب عمومی برای سنجش و حفظ اصالت منظرهای فرهنگی.

تعریف	ارزیابی	استراتژی مدیریت
- حفاظت، حمایت و پایایی (حفظ) ویژگی‌های مهم- خصوصیات و فرآیندهای فیزیکی، ملموس و ناملموس- در آینده. - مرور مداوم، ارزیابی دوباره، سازگاری و نوآوری در پاسخ به سنجش اصالت و اهمیت معنایی و تغییرات در بستر اجتماعی.	- شناسایی ویژگی‌های آثار- خصوصیات و فرآیندهای فیزیکی، ملموس و ناملموس- که مرتبط با اهمیت معنایی است. - ارزیابی اصالت اثر- یا توانایی ویژگی‌های آن به منظور بیان ارزش، معنا و اهمیت معنایی اثر.	- تعریف و تبیین اهمیت معنایی، معنا و ارزش‌های چندگانه آثار. - پایش تعریف اهمیت معنایی، معنا و ارزش در گذر زمان. - انطباق (سازگاری) مستمر که تعریف اهمیت معنایی، معنا و ارزش در پاسخ به تغییر زمینه اجتماعی.

مأخذ: (Mitchell, 2008, 26)

هم در بردارنده‌ی جنبه‌های ملموس می‌باشد و هم ناملموس. طرح مقوله منظرهای فرهنگی و سکونت‌گاه‌های بومی رویکرد سنتی ماده‌محور نسبت به حفاظت را دگرگون ساخت و تجدید مداوم بر اساس الگوهای تاریخی را مطرح ساخت. آرائوز مدیریت اصالت چنین مکان‌هایی را فرآیندی مداوم می‌داند که تا کنون گام‌هایی در این زمینه برداشته است و این مسیر به سوی آینده‌ای قابل پیش‌بینی ادامه دارد (Araoz, 2008, 36). به این ترتیب تداوم به عنوان یکی از ابعاد اصالت علاوه بر ثبات ارائه گردید. دیوید لونتال بیان می‌کند که «هر فرهنگ و نهادی اصالت را در معنایی متفاوت درک می‌کند، معنایی که در گذر زمان تغییر می‌یابد» (Lowenthal cited in Mitchell, 2008, 26) از این رو، علاوه بر ثبات و تداوم مؤلفه سومی تحت عنوان تغییر در بازشناخت اصالت مؤثر می‌نماید؛ هر چند در بسیاری از نظریه‌ها و اسناد جهانی از تغییر یاد شده است اما تا پیش از طرح منظر فرهنگی تغییر به عنوان نقطه مقابل حفاظت مؤثر شناخته می‌شد نه به عنوان مؤلفه‌ی معرف شخصیت و یا جنبه‌ی مثبتی از فرهنگ (Araoz, 2008, 35). میتچل، چارچوب ساده‌ای را برای تحلیل اصالت مبتنی بر دستورالعمل‌ها معرفی می‌کند، وی اهمیت پایش و ارزیابی تغییرات منظر در گذر زمان را بیان می‌کند (Mitchell, 2008, 26). به ویژه در منظرهای فرهنگی بومی که منظرهای زنده‌ای هستند که اصالت آنها تغییر را تصدیق می‌کند (Andrew and Buggey, 2008, 63).

بازشناخت و ارزیابی اصالت در میراث فرهنگی به واسطه‌ی ماهیت بومی میراث با ابزارهای بین‌المللی چون ناراگرید که بیشتر بر بُعد ثابت میراث تکیه دارند تا بُعد متغیر آن تا حدودی ناممکن می‌نماید؛ هر چند بررسی دیدگاه صاحب‌نظرانی همچون راسلر، مکتیلد، آرائوز و دیگران درباره‌ی مقوله‌ی اصالت در منظرهای فرهنگی و منظر شهری تاریخی نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر تغییر و دگرگونی در بازشناخت مفهوم اصالت مورد توجه قرار گرفته است، اما پیچیدگی به چارچوب درآوردن این تغییر از یک سو و تکیه بر کنوانسیون‌های بین‌المللی - که کمتر به بُعد متغیر میراث پرداخته‌اند - در عرصه‌ی عمل از دیگر سو باعث گردیده است که در ارزیابی اصالت کمتر مورد توجه قرار گیرد. به بیان دیگر، از آن جایی که اصالت و ارزیابی آن مقوله‌ای کیفی است به سختی می‌توان از آن به عنوان مفهوم مطلق یاد نمود زیرا ارزیابی همه‌جانبه اصالت با توجه به همه مؤلفه‌ها در همه ویژگی‌هایی که آن را نشان می‌دهند بسیار مشکل است و غالباً ارزیابی به صورت گزینشی و جزءنگر در ویژگی‌های اثر صورت می‌پذیرد.

و فرآیندهای فیزیکی، ملموس و ناملموس که در اهمیت معنایی اثر نمود و بروز یافته‌اند. اهمیت معنایی منظر باید در گذر زمان به واسطه طرح، خلاقیت و استراتژی‌های مدیریتی حفظ و پایا گردد» (جدول ۱). بر اساس موارد مطرح شده مفهوم اصالت در منظر فرهنگی از دیدگاه نورا میتچل بر جنبه ناملموس در کنار ملموس به صورت یکپارچه و ابعاد تغییر و تداوم با تأکید بر اهمیت معنایی مکان در گذر زمان دارد. جدول ۲ به اختصار به بررسی و دسته‌بندی دیدگاه‌های صاحب‌نظران پیرامون مفهوم اصالت در میراث فرهنگی می‌پردازد (جدول ۲).

۳- جمع بندی: تحلیل اسناد و نظریه‌ها

اصطلاح اصالت، مفهومی است غربی که برای درک ارزش فرهنگی مکان‌های میراثی بسیار مهم می‌باشد با این حال جنبه‌های اصلی آن در اقدامات حفاظتی به طور کامل مورد توجه قرار نگرفته است (Andrew and Buggey, 2009, 63-64). فقدان جامع‌نگری نسبت به مقوله اصالت با افزوده شدن دسته‌های جدید سایت‌های میراثی مانند منظرهای فرهنگی و مکان‌های خاطره‌ای^{۱۹} در دهه‌ی ۸۰ میلادی که دوران قابل توجهی در تکامل حفاظت محسوب می‌گردد، بیشتر آشکار گردید؛ زیرا حفاظت دسته‌های جدید میراثی نظریه‌ها و تجربه‌های پیشین را رد نمود و معنای پذیرفته شده‌ی اصالت را متزلزل ساخت (Araoz, 2008, 36). فرو ماندن برخی از جنبه‌های اصالت را می‌توان به ماهیت لایه لایه و نسبی این مفهوم نیز نسبت داد (Van Balen, 2008, 39). باز شناخته شدن لایه‌های متعدد مفهوم اصالت در گذر زمان و در کنار تجربیات حفاظتی، تکامل این مفهوم را در پی داشته است و چنان که میتچل خاطر نشان می‌سازد، این تکامل تداوم خواهد داشت (Mitchell, 2008, 26). روند این تکامل، نشان از طرح جنبه‌های ناملموس و اهمیت یافتن آن به نسبت جنبه‌های ملموس دارد. این تغییر نگاه با گنجانده شدن منظرهای فرهنگی در فهرست میراث جهانی، سرعت بیشتری به خود گرفت؛ چرا که منظرهای فرهنگی از تنیده شدن جنبه‌های ملموس و ناملموس تعامل انسان با طبیعت در گذر زمان پدید می‌آیند. چنان که اندرو و باگی تأکید می‌ورزند: «منظرهای فرهنگی بومی بیانی از این ایده‌ی جهانی هستند که زمین بیش از آن که مادی باشد، معنوی است و بشر به عنوان بخشی از زمین است که قابل جدا کردن از حیوان، گیاه و روح نمی‌باشد» (Andrew and Buggey, 2009, 63). از این رو، اصالت

جدول ۲- بررسی و دسته‌بندی دیدگاه‌های صاحب‌نظران پیرامون مفهوم اصالت در میراث فرهنگی.

شماره	نام نظریه پرداز	سال	نکات اصلی نظریه
۱	استول	۲۰۰۷	<p>اصالت در ارتباط با همه ویژگی‌های ممکن مورد بررسی قرار گیرد.</p> <p>اصالت در رابطه با مجموعی از ویژگی‌های انتخاب شده اثر مورد بررسی قرار گیرد.</p> <p>برقراری تعادل میان رویکردهای جزئی‌نگر و کل‌نگر با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی بستر.</p> <p>مؤلفه‌های تبیین‌کننده مفهوم اصالت از دیدگاه استول (۲۰۰۷) مبتنی بر تعریف ارائه شده ناتالی دوشکینا (۱۹۹۵)</p>
۲	یوکیلیتو	۲۰۰۷	<p>اصالت اثر را از نظر دگرگونی مواد و مصالح، تحول دوره‌های تاریخی و مستندات مربوط به دوره‌های ساخت و تکمیل اثر از گذشته تا به امروز مورد بررسی قرار می‌دهد.</p> <p>سنت‌های زنده، خاطره‌های جمعی و ارزش‌های اجتماعی زمینه و جامعه مورد شناسایی و سنجش قرار می‌گیرد.</p> <p>مقایسه‌ای تطبیقی بین اثر با سایر محصولات مشابه تولید شده در همان منطقه فرهنگی و در دوره زمانی مشابه صورت می‌پذیرد. اصالت در کیفیت اثر هنری مشهود و آن را به شاهکار مبدل می‌کند.</p> <p>مؤلفه‌های تبیین‌کننده مفهوم اصالت در حوزه میراث فرهنگی مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط یوکیلیتو (۲۰۰۷)</p>
۳	ون بان	۲۰۰۸	<p>هنری، تاریخی، اجتماعی، علمی</p> <p>فرموطراحی، مواد و مصالح، سنت، فن و مهارت‌های استادکارانه، مکان و بستر قرارگیری، روح و احساس</p> <p>مؤلفه‌های مؤثر به منظور ارزیابی مفهوم اصالت بر اساس تارا گرید مبتنی بر منشور تارا ارائه شده توسط ون بان (۲۰۰۸)</p>
۴	اندرو و باگی	۲۰۰۸	<p>جنبه‌های ملموس، شواهد مادی، یکپارچگی فیزیکی، ارزش‌های اسنادی (اسناد مکتوب)، مؤلفه‌های زنده و غیر زنده محیط</p> <p>سامانه‌های عقیدتی، مفاهیم مرتبط با زمین، زمان و حرکت، سنت‌های شفاهی، زندگی و فعالیت‌های روزمره، ارتباطات فرهنگی با طبیعت، دانش و تجربیات مرتبط با طبیعت و جهان، هنر، شواهد مبتنی بر اجتماع، زندگی جمعی و ...</p> <p>مؤلفه‌های مؤثر به منظور ارزیابی مفهوم اصالت در منظر فرهنگی بومی مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط اندرو و باگی (۲۰۰۸)</p>
۵	آرانوز	۲۰۰۸	<p>این بعد که بیشتر بر نظریه‌های پیشین اصالت استوار است شامل مصالح، طراحی، مهارت‌های استادکارانه و بستر می‌باشد (جنبه‌های ملموس میراث).</p> <p>این بعد که بیشتر بر نظریه‌های نوین اصالت استوار است شامل ارزش‌ها و خاطرات جمعی ویژه، قدرت‌های ماوراء الطبیعه در میراث، روح مکان (به ویژه در منظرهای طبیعی) می‌باشد (جنبه‌های ناملموس میراث).</p> <p>مؤلفه‌های مؤثر به منظور ارزیابی مفهوم اصالت در منظر شهری تاریخی مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط آرانوز (۲۰۰۸)</p>
۶	راسلر	۲۰۰۸	<p>توجه به معیار یکپارچگی بصری، عملکردی و ساختاری در کنار معیار اصالت به منظور حفاظت و ارزیابی میراث کلان مقیاس به ویژه منظرهای فرهنگی.</p> <p>در چارچوب راهنمای عملیاتی ۲۰۰۵ کنواسیون میراث فرهنگی و طبیعی جهان، گامی مهم در راستای تقویت ارتباط بین مفاهیم اصالت و یکپارچگی و ارزش در سایت‌های میراث جهانی برداشته شده است.</p> <p>مؤلفه‌های مؤثر به منظور حفاظت میراث به ویژه منظر فرهنگی مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط راسلر (۲۰۰۸)</p>
۷	میتچل	۲۰۰۸	<p>اصالت مفهومی وسیع‌تر از یکپارچگی مادی است. اصالت منظرهای فرهنگی اثرات متقابل ارزش‌های ملموس و ناملموس را به نمایش می‌گذارد.</p> <p>مفهوم اصالت در طول زمان تکامل یافته است و این تکامل تلازم خواهد داشت. از این رو، برنامه‌ریزی و مدیریت منظرهای فرهنگی بایستی تغییرات منظر را در چارچوب زمانی بلند مدت در نظر بگیرد.</p> <p>تعریف، ارزیابی و بازش احیای معنایی، معنا و ارزش در پاسخ به تغییرات بستر اجتماعی بیانگر پویایی اصالت در منظرهای فرهنگی است.</p> <p>اهمیت معنایی به عنوان سنگ محک برای شناسایی ویژگی‌های کلیدی منظر است که باید در گذر زمان به واسطه استراتژی‌های مدیریتی حفظ و پایا گردد.</p> <p>مؤلفه‌های مؤثر به منظور ارزیابی مفهوم اصالت در منظر فرهنگی مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط میتچل (۲۰۰۸)</p>
۸	زانجی و دیگران	۲۰۰۹	<p>شهرها از نظر ایجاد ملموس متشکل از قطعاتی هستند که بایستی اصل باشند. بنابراین اصالت کلیت شهر به لحاظ مادی وابسته به اصالت اجزای تشکیل دهنده آن است.</p> <p>این بُعد از اصالت به فرآیند و مهارت‌هایی که در گذشته وجود داشته و تا زمان حال ادامه دارند یا مهارت‌هایی که در گذشته موجود بوده و در حال حاضر نیز می‌توانند از سر گرفته شوند، اشاره دارد.</p> <p>بُعد بیانی و غیرمادی اصالت به بُعد مادی یا فرآیند شکل‌گیری شهر در طول زمان مرتبط است.</p> <p>مؤلفه‌های تبیین‌کننده مفهوم اصالت در شهر مبتنی بر تعریف ارائه شده توسط زانجی و دیگران (۲۰۰۹)</p>

صاحب نظران این حوزه از نقطه نظر پرداختن به این پنج مؤلفه مورد بررسی قرار گرفته‌اند (جدول ۳).

یافته‌های حاصل از مقاله حاضر می‌تواند گامی در راستای توسعه و تبیین بیشتر مؤلفه‌های ارزیابی اصالت در فرآیند ثبت میراث فرهنگی در فهرست میراث جهانی به شمار آید. برای بهره‌گیری از دستاوردهای این مقاله در ثبت میراث فرهنگی ایران در فهرست میراث جهانی پیشنهاد می‌گردد مؤلفه‌های بازشناخت اصالت که مبتنی بر اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و نظریه‌های صاحب نظران در این مقاله ارائه گردیده است، با توجه به ویژگی‌های مکانی هر بستر خاص تدقیق گردد.

به طور مختصر می‌توان این چنین برداشت نمود که اصالت منظرهای فرهنگی اثرات متقابل ارزش‌های ملموس و ناملموس و رابطه پویای میان فرهنگ و طبیعت را به نمایش می‌گذارد؛ از این رو، حفاظت منظرهای فرهنگی نیازمند یافتن تعادلی ظریف میان ثبات، تداوم و تغییر است. بنابراین بازشناخت اصالت در میراث فرهنگی که منظرهای فرهنگی بخشی از مجموعه‌ی گسترده‌ی آن است، با پنج مؤلفه در ارتباط است که در این مقاله به صورت دو جنبه ملموس و ناملموس و سه بُعد ثبات، تداوم و تغییر قابل پیگیری است. از این رو در جدول ۳، اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی پیرامون اصالت و دیدگاه‌های

جدول ۳- بررسی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و دیدگاه‌های صاحب نظران پیرامون اصالت در میراث فرهنگی از نقطه نظر مؤلفه‌های پنج‌گانه.

شماره	ادبیات اصالت	سال	عنوان سند نظریه پرداز	دیدگاه اصلی نسبت اصالت		جنبه			بعد	
				ملموس	ناملموس	ثبات	تداوم	تغییر		
۱		۱۹۶۴	منشور ونیز	+		+				
۲		۱۹۷۸	بیانیه اولین نشست کمیته میراث جهانی در پاریس	+		+				
۳		۱۹۹۴	سند نارا درباره اصالت	+		+	+	+	+	
۴	اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی	۱۹۹۶	بیانیه سن آنتونیو	+		+	+	+	+	
۵		۲۰۰۳	مجمع صیانت از میراث ناملموس	+		+	+	+	+	
۶		۲۰۰۵	راهنمای عملیاتی کنوانسیون میراث جهانی	+		+	+	+	+	
۷		۲۰۰۵	یادداشت وین پیرامون منظر شهری تاریخی	+		+	+	+	+	
۸		۲۰۰۸	منشور ایکوموس پیرامون مسیرهای فرهنگی	+		+	+	+	+	

+	+	+	+	+	رویکرد متعادل به منظور برقراری تعادل میان رویکردهای جزءنگر با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی بستر.	استول	۲۰۰۷	نظریه پردازان	۹
+	+	+	+	+	مؤلفه‌های تبیین‌کننده‌ی اصالت: (۱) اصالت مندی تاریخی و اسنادی، (۲) اصالت مندی فرهنگی و اجتماعی، (۳) ارزش‌های هنری و خلاقیت.	یوکیلیتو	۲۰۰۷		۱۰
			+	+	ارزیابی اصالت مبتنی بر چارچوب نارا گرید	ون بالن	۲۰۰۸		۱۱
+	+	+	+	+	تأکید بر اصالت در منظرهای فرهنگی بومی	اندرو و باگی	۲۰۰۸		۱۲
+	+	+	+	+	تأکید بر اصالت در منظر شهری تاریخی	آرانوز	۲۰۰۸		۱۳
			+	+	یکپارچه‌سازی مفاهیم اصالت و یکپارچگی تحت عنوان ارزش برجسته جهانی و تأکید بر معیارهای اصالت و یکپارچگی به صورت توأمان در منظرهای فرهنگی	راسلر	۲۰۰۸		۱۴
+	+	+	+	+	تأکید بر اهمیت معنایی میراث در فرآیند شناخت، ارزیابی و مدیریت منظرهای فرهنگی در بازه زمانی طولانی مدت	میتچل	۲۰۰۸		۱۵
+	+	+	+	+	تبیین مفهوم اصالت در شهر بر اساس: (۱) بعد مادی، (۲) بعد ساختاری، (۳) بعد بیانی.	زانچتی و همکاران	۲۰۰۹		۱۶

نتیجه

برخورداری می‌گردد و از دیگر سو تغییر و دگرگونی به عنوان بخشی از ماهیت اصالت میراث در کنار تدوام یک وضعیت ثابت بیشتر مورد توجه و بحث قرار می‌گیرد. از این رو، در صورتی می‌توان سطح فعلی شناخت از اصالت را به توسعه چارچوبی مفهومی نزدیک ساخت که جنبه‌های دوگانه و ابعاد سه‌گانه مذکور در ارتباطی مکمل و مداوم به گونه‌ای درهم تنیده مورد توجه قرار گیرند. به این ترتیب دستاوردهای مقاله حاضر می‌تواند به عنوان پایه‌ای برای تحقیقات بعدی در توسعه چارچوب مفهومی اصالت در میراث فرهنگی و همچنین بررسی مفهوم اصالت بر اساس آراء و نظریات فلاسفه و متخصصین اسلامی که پویایی اصالت را به گونه‌ای متفاوت از رویکرد غربی تعریف و ارائه می‌کنند، مورد استفاده قرار گیرد. تحقیقات بعدی می‌تواند بر اساس مؤلفه‌های ارائه شده در این مقاله که از طریق بازخوانی تحلیلی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و نظریات صاحب‌نظران استنتاج گردیده است، به بازشناخت اصالت در نمونه‌های موردی معطوف گردد تا از رهگذر آن چارچوبی تحلیلی قابل کاربست در فرآیند ثبت میراث جهانی حاصل گردد.

اصالت به عنوان مفهومی چند لایه که نقش حامل و انتقال‌دهنده ارزش‌ها و بُعد معنایی میراث را بر عهده دارد، جایگاه ویژه‌ای در فرآیند بازشناخت و حفاظت میراث یافته است که ضرورت توسعه چارچوب مفهومی و در ادامه، تعیین معیارهایی برای ارزیابی آن در اسناد و نظریه‌های بین‌المللی مورد تأکید ویژه قرار گرفته است. از این رو در این مقاله با هدف زمینه‌سازی توسعه چارچوب مذکور، تعیین مؤلفه‌های مؤثر در بازشناخت این مفهوم بر اساس واکاوی اسناد و کنوانسیون‌های بین‌المللی و تحلیل دیدگاه‌های صاحب‌نظران پی گرفته شده است. مبتنی بر واکاوی صورت گرفته پنج مؤلفه اصلی در بازشناخت اصالت استنتاج گردید که به صورت دو جنبه‌ی ملموس و ناملموس و سه بُعد ثابت، تدوام و تغییر قابل ارائه می‌باشند؛ همچنین بررسی و تحلیل سیر تکامل مفهوم میراث از تک بنا به مجموعه‌ها و بافت‌های شهری و فراتر از آن منظر فرهنگی و منظر شهری تاریخی آشکار می‌سازد که هر چه مقیاس نگاه به میراث از خرد به کلان تغییر می‌یابد، از یک سو جنبه ناملموس از اهمیت بیشتری

پی‌نوشت‌ها

4 Workmanship.

5 Setting.

6 Historical & Evidential Authentication.

1 Herb Stovel, "Notes on Authenticity", in Larsen and Marstein, 121.

2 Design.

3 Material.

<http://www.icomos.org/index.php/en/charters-and-texts>. (Accessed: May 2010).

Jokilehto J (2006), Considerations on authenticity and integrity in world heritage context. *City & Time* 2 (1): 1. [online] URL: <http://www.ct.ceci-br.org>.

Jokilehto, J (2007), International charters on urban conservation: some thoughts on the principles expressed in current international doctrine. *City & Time*, 3 (3): 2. [Online] URL: <http://www.ct.ceci-br.org>.

Mitchell, N (2008), Considering the Authenticity of Cultural Landscape, In Waite, Diana. (Ed.), *APT Bulletin* (pp. 25-32), Vol. XXXIX, No. 2-3, Published by Association for Preservation Technology International.

Mitchell, N; Rossler, M; Tricaud, P (2009), *World Heritage Cultural Landscapes: A Handbook for Conservation and Management*, World Heritage Paper 26, Paris: UNESCO World Heritage Center.

Rossler, M (2008), Applying Authenticity to Cultural Landscapes, In Waite, Diana. (Ed.), *APT Bulletin* (pp. 47-54), Vol. XXXIX, No. 2-3, Published by Association for Preservation Technology International.

Stovel, H (2007), Effective use of authenticity and integrity as world heritage qualifying conditions, *City & Time*, 2 (3): 3. [Online] URL: <http://www.ct.ceci-br.org>.

UNESCO World Heritage Center (1978), *Operational guidelines for the implementation of the World Heritage Convention*, World Heritage Center, Paris.

UNESCO World Heritage Center (2003), *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage*, <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001325/132540e.pdf> [Visited on 12 December, 2012].

UNESCO World Heritage Center (2005), *Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*, World Heritage Committee and World Heritage Centre.

Van Balen, K (2008), The Nara Grid: An Evaluation Scheme Based on the Nara Document on Authenticity, In Waite, Diana. (Ed.), *APT Bulletin* (pp. 39-45), Vol. XXXIX, No. 2-3, Published by Association for Preservation Technology International.

Zancheti, S.M; Flaviana, L; Rosane Piccolo (2009), Judging the authenticity of the city. In N. Stanley-Price & J. King (Eds.), *conserving the authentic: essays in honour of Jukka Jokilehto* (pp. 163-168), ICOMOS Conservation Studies, and International Center for the study of preservation and Restoration of Cultural Property.

7 Artistic or Creative Value.

8 Social - Cultural Authentication.

9 Natalia Duskina.

10 Silvio Mendes Zancheti.

11 Constructive.

12 Expressive.

13 Nara Grid.

۱۴ نمونه‌ی این ادغام را در ارزیابی اصالت گرند کاتیبو واترتاور (Grand Chateau Water Tower) در بروکسل می‌توان مشاهده کرد که ناراگرید با روش ام اند اس (M&S Method) که برای ارزیابی کلیساهای نئوگوتیک در منطقه‌ی فلاندرز بلژیک طراحی گردیده است، ترکیب گردید. در روش ام اند اس ارزیابی در سه بخش معماری، تزئینات داخلی و محیط پیرامونی صورت می‌پذیرد.

15 the True Essence of the Place.

۱۶ منظور عقاید، احساسات و معانی پیونده خورده با آنها است.

17 Gustavo Araoz.

18 Progressive Authenticity.

19 Places of Memory.

فهرست منابع

Andrews, T.D; Buggey, S (2008), Authenticity in Aboriginal Cultural Landscape, In Waite, Diana. (Ed.), *APT Bulletin* (pp. 63-70), Vol. XXXIX, No. 2-3, Published by Association for Preservation Technology International.

Araoz, G.F (2008), World-Heritage Historic Urban Landscapes: Defining and Protecting Authenticity, In Waite, Diana. (Ed.), *APT Bulletin* (pp. 33-37), Vol. XXXIX, No. 2-3, Published by Association for Preservation Technology International.

Declaration of San Antonio (1996), *Authenticity in the Conservation and Management of the Cultural Heritage*, Available at: <http://www.icomos.org/index.php/en/charters-and-texts> (Accessed: May 2010).

ICOMOS (1964), *International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites* (The Venice Charter), Available at: http://www.international.icomos.org/centre_documentation/chartes_eng.htm. (Accessed: May 2008).

ICOMOS Charter (1994), *the Nara Conference on Authenticity in Relation to the World Heritage Convention*, Available at: <http://www.icomos.org/index.php/en/charters-and-texts>. (Accessed: May 2010).

ICOMOS Charter (2008), *Charter on Cultural Routes*, Available at: